

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH QUẢNG NAM

TÀI LIỆU
HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA
“QUẢNG NAM - 550 NĂM HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN”

Quảng Nam, tháng 12 năm 2021

**TIỀM NĂNG, THỂ MẠNH VÀ ĐỊNH HƯỚNG
PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG XÃ HỘI Ở VÙNG ĐỒNG BÀO
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ TỈNH QUẢNG NAM**
PGS.TS Nguyễn Văn Mạnh¹

1. Mở đầu

Khi đề cập đến sự phát triển bền vững xã hội, người ta thường nêu lên các yếu tố: kinh tế, môi trường và văn hóa - xã hội. Bởi vậy, ở nước ta hiện nay, trong mục tiêu phát triển bền vững xã hội, cần có một cách tiếp cận hệ thống về tiềm năng, thể mạnh về thiên nhiên, lịch sử, dân cư, văn hóa của các cộng đồng xã hội. Trong đó, thiên nhiên đã thấy được những điểm mạnh và điểm yếu của nhân tố môi trường, lịch sử và dân cư, văn hóa - xã hội, để thấy được những lợi thế và khó khăn của sự phát triển xã hội của một vùng đất, một cộng đồng dân cư...

Miền núi tỉnh Quảng Nam, nơi có diện tích rừng rộng lớn, là địa bàn cư trú chủ yếu của cộng đồng các dân tộc thiểu số (DTTS): Cơ Tu, Xơ Đăng, Mông, Giê-Triêng và dân tộc Co,... Bởi vậy, phát triển bền vững vùng miền núi Quảng Nam đồng nghĩa với việc phát triển bền vững xã hội các DTTS nơi đây. Muốn thực hiện được mục tiêu đó, thiết nghĩ cần phải tìm ra những tiềm năng, thể mạnh của các nhân tố có tính nền tảng để định hướng cho sự phát triển bền vững vùng đồng bào các DTTS Quảng Nam, như tiềm năng, thể mạnh về tự nhiên, lịch sử, kinh tế - văn hóa - xã hội.

2. Tiềm năng/thể mạnh vùng đồng bào các dân tộc thiểu số

2.1. Về tự nhiên

Quảng Nam là tỉnh giàu tiềm năng rừng với 425.921 ha rừng tự nhiên, chiếm 72% diện tích tự nhiên toàn tỉnh; với nhiều ngọn cao trên 2.000m như núi Lum Heo cao 2.045m, núi Tion cao 2.032m, núi Gole - Lang cao 1.855m (huyện Phước Sơn). Núi Ngọc Linh cao 2.598m nằm giữa ranh giới Quảng Nam, Kon Tum là đỉnh núi cao nhất của dãy Trường Sơn. Từ những dãy núi cao ở phía tây địa hình có xu hướng thấp dần về phía đông nam, tạo nên những thung lũng hẹp, sâu có tác động nhiều đến chế độ khí hậu, thủy văn của toàn tỉnh.

Miền núi Quảng Nam có hệ thống sông suối dày đặc với tiềm năng thủy điện lớn đang được đầu tư khai thác, như: nhà máy thủy điện A Vương (210 MW - Tây Giang), Sông Bung 2 (100 MW), Sông Bung 4 (220 MW), Sông Giăng (60 MW), Đak Mí 1 (255 MW), Đak Mí 4 (210 MW), Sông Kôn 2 (60 MW), Sông Tranh 2 (135 MW)...

Chất đất ở vùng miền núi Quảng Nam phổ biến nhóm đất đỏ vàng, đất feralit thuận lợi cho trồng rừng, cây công nghiệp, cây lấy gỗ, cây ăn quả; và do đặc thù về địa hình rừng núi nên diện tích đồi cỏ, tranh, lau lách chiếm tỷ lệ đất lâm nghiệp rất lớn.

¹ Trường Đại học Khoa học Huế.